

ที่ นร 1023/ 1152

สำนักงานสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
128 อาคารพญาไทพลาซ่า ถนนพญาไท กทม. 10400

13 กันยายน 2545

เรื่อง ความเห็นและข้อเสนอแนะของสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

เรียน นายกรัฐมนตรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย ความเห็นและข้อเสนอแนะของสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเกี่ยวกับการจัดตั้ง
องค์การอิสระผู้บริโภครวม ตามรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 (มาตรา 57)

ด้วยสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ซึ่งมีหน้าที่ให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะต่อ
คณะรัฐมนตรี ในปัญหาที่เกี่ยวกับเศรษฐกิจและสังคมเพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ
ในหมวด 5 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และให้ความเห็นเกี่ยวกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
รวมทั้งกฎหมายอื่นใดที่มีกฎหมายกำหนด

ขณะที่รัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ในมาตรา 57 ได้ระบุไว้ว่า “สิทธิของบุคคล
ซึ่งเป็นผู้บริโภคย่อมได้รับความคุ้มครองตามที่กฎหมายบัญญัติ และให้มีองค์การอิสระซึ่งประกอบด้วยตัวแทนผู้บริโภค
ทำหน้าที่ให้ความเห็นในการตรากฎหมาย กฎ และข้อบังคับ และให้ความเห็นในการกำหนดมาตรการต่าง ๆ เพื่อคุ้มครอง
ผู้บริโภค” ประกอบกับมีการเคลื่อนไหวทั้งหน่วยงานภาครัฐและองค์กรภาคประชาชนเกี่ยวกับการยกย่องพระราชบัญญัติ
การจัดตั้งองค์การอิสระผู้บริโภค ที่มีแนวคิดแตกต่างกันเนื่องจากการตีความตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 57 กล่าวคือ องค์กร
ภาครัฐกำหนดให้จัดตั้งองค์การอิสระผู้บริโภคโดยแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคที่มีอยู่เดิม ส่วนองค์กรภาค
ประชาชนเสนอให้จัดตั้งองค์การอิสระผู้บริโภคขึ้นในพระราชบัญญัติองค์การอิสระผู้บริโภคที่จะต้องร่างขึ้นมาใหม่ และ
ขณะนี้การดำเนินงานของภาครัฐและองค์กรภาคประชาชนยังไม่สามารถทำให้เกิดเป็นรูปธรรมได้

ดังนั้น เพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ ที่จะให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชนผู้บริโภค
ทั่วประเทศ สภาที่ปรึกษาฯ จึงได้มีการศึกษาข้อมูล และติดตามความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับการจัดตั้งองค์การอิสระ
ผู้บริโภค รวมทั้งจัดการสัมมนาระดมความคิดเห็นจากตัวแทนองค์กรและบุคคลที่เกี่ยวข้อง เพื่อจัดทำความเห็นและ
ข้อเสนอแนะในเรื่องดังกล่าวเสนอต่อคณะรัฐมนตรี โดยมีรายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และใคร่ขอทราบผลการพิจารณาในโอกาสแรกด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายอานันท์ ปันยารชุน)

ประธานสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

สำนักงานสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

โทร. 0-2612-9222 โทรสาร 0-2216-5222-3

ความเห็นและข้อเสนอแนะของสภาที่ปรึกษาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเกี่ยวกับ
การจัดตั้งองค์การอิสระผู้บริโภค

ตามรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 (มาตรา 57)

1. ความเป็นมาขององค์การอิสระผู้บริโภคในประเทศไทย

- 1.1 พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 และพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2541 (ฉบับที่ 2) กำหนดให้มีคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค และให้จัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคขึ้นในสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี เพื่อทำหน้าที่คุ้มครองผู้บริโภคในขอบเขตภารกิจที่กว้างขวางกว่ากฎหมายฉบับอื่นๆ ประมาณ 50 ฉบับที่มีวัตถุประสงค์คุ้มครองผู้บริโภคเฉพาะด้าน เช่น พระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ.2522 พระราชบัญญัติยา พ.ศ. 2510 พระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2535 ฯลฯ
- 1.2 ในช่วงเวลาเดียวกันได้เกิดองค์กรภาคประชาชนหลากหลายรูปแบบ เช่น กลุ่มผู้บริโภคระดับชุมชน กลุ่มประชาสังคม องค์กรพัฒนาเอกชน. ชมรม ฯลฯ โดยมีวัตถุประสงค์และดำเนินงานคุ้มครองผู้บริโภค บางองค์กรได้ทำงานอย่างต่อเนื่อง มีบางองค์กรประสบอุปสรรค โดยเฉพาะในด้านเงินทุน จึงไม่อาจดำเนินการในระยะยาวได้ แต่ในภาพรวมอาจกล่าวได้ว่า องค์กรภาคประชาชนเหล่านั้นทำงานในระบบอาสาสมัครด้วยใจรักและตระหนักในความสำคัญของการพิทักษ์สิทธิของประชาชนมิให้ถูกละเมิดและถูกเอาเปรียบ ขณะที่ปัญหาดังกล่าวมีแนวโน้มที่รุนแรงและกว้างขวางยิ่งขึ้นโดยลำดับ
- 1.3 รัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 57 ได้ระบุไว้ว่า สิทธิของผู้บริโภคย่อมได้รับความคุ้มครองทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ และให้มีองค์การอิสระซึ่งประกอบด้วยตัวแทนผู้บริโภคทำหน้าที่ให้ความเห็นในการตรากฎหมาย กฎและข้อบังคับ และให้ความเห็นในการกำหนดมาตรการต่างๆ เพื่อคุ้มครองผู้บริโภค ซึ่งเป็นการตอกย้ำให้เห็นถึงความสำคัญของงานคุ้มครองผู้บริโภคอย่างเป็นประวัติกาล
- 1.4 ในปี พ.ศ. 2542 องค์กรภาคประชาชนรูปแบบต่าง ๆ จำนวน 23 องค์กร ได้รวมตัวกันจัดตั้ง “สหพันธ์องค์กรผู้บริโภค” ขึ้น เพื่อเป็นองค์กรกลางประสาน ส่งเสริม สนับสนุนงานคุ้มครองสิทธิผู้บริโภค และเสริมสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐ ภาคประชาชน รวมทั้งองค์กรพัฒนาเอกชน องค์กรพันธมิตรระหว่างประเทศ ฯลฯ

- 1.5 มีความเคลื่อนไหวขององค์กรคุ้มครองผู้บริโภคที่เกี่ยวกับการยกร่าง พระราชบัญญัติจัดตั้ง องค์กรอิสระผู้บริโภค ซึ่งแตกต่างกันเนื่องด้วยการตีความตามรัฐธรรมนูญ พุทธศักราช 2540 มาตรา 57 ที่ต่างกัน กล่าวคือ

องค์กรภาครัฐ สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค (สคบ.) ได้จัดทำ ร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค (ฉบับที่..) พ.ศ..... ด้วยการ แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 โดยเพิ่ม ประเด็นการจัดตั้งคณะกรรมการองค์กรอิสระคุ้มครองผู้บริโภค ไว้ในกฎหมายฉบับเดียวกัน

องค์กรภาคประชาชน สหพันธ์องค์กรผู้บริโภค สมาคมสิทธิเสรีภาพของประชาชน และ คณะอนุกรรมการด้านคุ้มครองผู้บริโภค คณะกรรมการสิทธิมนุษยชน สภานายความ ได้จัดทำร่างพระราชบัญญัติองค์กรอิสระผู้บริโภค พ.ศ..... เพื่อจัดตั้งองค์กรอิสระผู้บริโภคเป็นเอกเทศ

- 1.6 สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ มีความเห็นว่า การจัดตั้งองค์กรอิสระผู้บริโภคตาม รัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 57 เป็นประเด็นที่มีความ สำคัญสูง เนื่องจากปัญหาผลกระทบที่เกิดขึ้นแก่ผู้บริโภคในยุคกระแสบริโคนิยมและกระแส โลกาภิวัตน์นั้น นับวันจะทวีความรุนแรงและกระจายตัวกว้างขวาง ดังนั้นจึงได้ดำเนินการ ศึกษาวิเคราะห์ สังเคราะห์ ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ตามรายงานในหัวข้อ 2 ต่อไป

2. การดำเนินงาน

- 2.1 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องเพื่อทำความเข้าใจพื้นฐาน
- ร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค (ฉบับที่..) พ.ศ..... ของสำนักงานคณะกรรมการ คุ้มครองผู้บริโภค และร่าง พระราชบัญญัติองค์กรอิสระผู้บริโภค พ.ศ. ขององค์กร ภาคประชาชน
 - เอกสารรายงานการสัมมนา การอภิปราย บทความวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการ คุ้มครองผู้บริโภค
- 2.2 เชิญผู้แทนจากหน่วยงานภาครัฐ และภาคประชาชนมาให้ข้อมูลและความคิดเห็นเพื่อนำมา วิเคราะห์ในประเด็นสำคัญๆ

- 2.3 ส่งผู้แทนคณะทำงานฯ เข้าร่วมประชุมสัมมนาในประเด็นที่เกี่ยวข้องเพื่อศึกษาข้อมูลความคิดเห็น สรุปประสบการณ์ต่างๆ ที่จะนำมาประกอบการพิจารณาให้สุขุมรอบคอบรอบด้านยิ่งขึ้น
- 2.4 จัดสัมมนาระดมความคิดเห็นในวงกว้าง เมื่อวันที่ 22 มีนาคม 2545 ที่สำนักงานสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ โดยมีผู้เข้าร่วมประชุมจากผู้แทนทุกภาคส่วนของสังคมรวม 120 คน

จากการดำเนินงานทั้ง 4 ประการข้างต้น คณะทำงานฯ ได้นำมาวิเคราะห์สังเคราะห์ สรุปเป็นความคิดเห็นและข้อเสนอแนะตามหัวข้อ 3 ในลำดับต่อไป

3. สรุปข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะในหลักการทั่วไปเกี่ยวกับการจัดตั้งองค์การอิสระผู้บริโภครวมตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 (มาตรา 57)

- 3.1 ความหมายของความเป็นองค์การอิสระ
 - 3.1.1 เป็นองค์การอิสระภายใต้บทบัญญัติแห่งกฎหมาย
 - 3.1.2 มีความอิสระในการให้ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการตรากฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ และมาตรการต่างๆ เพื่อคุ้มครองผู้บริโภค
- 3.2 คุณลักษณะขององค์การอิสระผู้บริโภค
 - 3.2.1 ควรเป็นองค์การที่จัดโครงสร้างในรูปแบบคณะกรรมการประกอบด้วยตัวแทนผู้บริโภคที่มีความรู้ ความสามารถที่หลากหลาย ผู้ที่ได้รับการคัดเลือกจะต้องผ่านกระบวนการสรรหาที่โปร่งใสตรวจสอบได้ และมาจากองค์กรภาคประชาชนที่ทำงานด้านคุ้มครองผู้บริโภคในระดับต่างๆ ตั้งแต่กลุ่ม/ชมรมผู้บริโภคระดับพื้นฐานจนถึงเครือข่ายระดับชาติ เช่น สหพันธ์องค์กรผู้บริโภค ฯลฯ ทั้งนี้เพื่อให้ได้ตัวแทนที่มีคุณสมบัติเหมาะสมอย่างแท้จริง
 - 3.2.2 สามารถพัฒนาระบบข้อมูลและเครือข่ายงานด้านคุ้มครองผู้บริโภคให้กระจายตัวทั่วถึงและสื่อสาร 2 ทางได้อย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้บริโภคอย่างถ้วนหน้า
 - 3.2.3 มีบทบาทประสานเสริมพลังในการปฏิบัติภารกิจร่วมกับ สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค (สคบ.) โดยมีผลประโยชน์ของผู้บริโภค เป็นเป้าหมายร่วมกัน
 - 3.2.4 มีการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพและมีระบบ ตรวจสอบ ติดตามประเมินผลและจัดทำรายงานเสนอต่อรัฐสภา คณะรัฐมนตรี และสาธารณชนอย่างน้อยปีละครั้ง

- 3.2.5 รมรณรงค์การมีส่วนร่วมจากภาคประชาชนอย่างกว้างขวางและดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นที่ศรัทธาเชื่อถือ จนได้รับการสนับสนุนร่วมมือและส่งเสริมจากภาคประชาชนเพิ่มขึ้นโดยลำดับ ซึ่งจะเป็นการแบ่งเบาภาระการดำเนินการของทางภาคราชการ
- 3.3 เจื่อนไขปัจจัยสนับสนุนองค์การอิสระผู้บริโภครให้ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ
- 3.3.1 มีสำนักงานเลขานุการของตนเองที่มีความเข้มแข็งทั้งทางวิชาการ และการบริหารจัดการเพื่อรองรับภารกิจของคณะกรรมการขององค์การอิสระผู้บริโภคที่กล่าวถึงในข้อ 3.2.1 ได้อย่างคล่องตัวและทันต่อสถานการณ์
- 3.3.2 ได้รับการสนับสนุนด้านงบประมาณจากรัฐในลักษณะเงินอุดหนุนทั่วไปประจำปี ให้เพียงพอต่อการปฏิบัติการกิจขององค์การได้อย่างมีประสิทธิภาพและควรมีงบอุดหนุนช่วยเหลือจากกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) สำหรับแผนงานที่เหมาะสม เช่น งานวิจัยศึกษาสร้างองค์ความรู้ งานส่งเสริมกลุ่มผู้บริโภคให้เข้มแข็ง ฯลฯ ซึ่งควรจัดสรรให้เป็นแผนงานประจำปีอย่างต่อเนื่อง
- 3.3.3 ได้รับการสนับสนุนจากกองทุนงานวิจัยต่างๆ รวมทั้งสถาบันอุดมศึกษาที่จะช่วยปฏิบัติการกิจด้านวิชาการเพื่อช่วยให้เกิดความคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่สุ่มรอบคอบ รอบด้านมากขึ้น และเกิดประโยชน์ร่วมกันทั้ง 2 ฝ่าย ทั้งนี้ภาควิชาการก็จะได้รับอานิสงส์จากการมีประสบการณ์ตรงที่จะใช้ประกอบการเรียนการสอน และถารวิจัยเชิงคุณภาพ อันจะส่งผลต่อส่วนรวมในที่สุดอีกด้วย
- 3.3.4 เจื่อนไขสำคัญอย่างยิ่งคือ องค์การอิสระผู้บริโภคต้องประสาน ส่งเสริม และสนับสนุนการมีส่วนร่วมอย่างกว้างขวางต่อเนื่องของการรวมกลุ่มผู้บริโภคในฐานะพลเมืองดีมีคุณภาพ และคุณธรรม ในการติดตาม เฝ้าระวัง แจ้งเหตุ ฟ้องร้องอย่างมีจริยธรรม เพื่อรักษาและคุ้มครองสิทธิของผู้บริโภคอย่างแท้จริง
- 3.3.5 ให้มีอิสระจากอิทธิพลของภาคราชการ การเมือง เศรษฐกิจระบบนายทุน และกลุ่มอิทธิพลเศรษฐกิจในตลาด
- 3.4 รูปแบบของพระราชบัญญัติ ที่จะรองรับการจัดตั้งและดำเนินงานคุ้มครองผู้บริโภคขององค์การอิสระ
- 3.4.1 เนื่องจากมีการตีความตามมาตรา 57 ของรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ที่แตกต่างกัน จึงทำให้เกิดการเคลื่อนไหวที่แตกต่างกันของ

รูปแบบการยกร่างพระราชบัญญัติรองรับการจัดตั้งและการดำเนินงานขององค์การอิสระผู้บริโภครวมแล้วในข้อ 1.5 ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคตีความว่า การจัดตั้งองค์การอิสระผู้บริโภครวมควรดำเนินการด้วยวิธี “แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค ” โดยไม่จำเป็นต้องร่างพระราชบัญญัติฉบับใหม่ต่างหาก เช่นระบุไว้เป็นหนึ่งมาตราว่า “คณะกรรมการองค์การอิสระคุ้มครองผู้บริโภคเป็นองค์การอิสระประกอบด้วยกรรมการองค์การอิสระคุ้มครองผู้บริโภค มีจำนวนไม่น้อยกว่าเก้าคน แต่ไม่เกินสิบห้าคน” และกำหนดว่า “สัดส่วนและวิธีการเลือกตั้งกรรมการองค์การอิสระคุ้มครองผู้บริโภค ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง”

- 3.4.2 มีข้อเท็จจริงในทางปฏิบัติว่า นอกจากการพิจารณาพระราชบัญญัติแต่ละฉบับจะต้องใช้เวลานานมากแล้วยังปรากฏอยู่เนื่อง ๆ ว่า การออกกฎกระทรวงที่จะดำเนินการโดยอำนาจฝ่ายบริหารตามที่กฎหมายบัญญัติไว้นั้น ยังจะต้องใช้เวลาอีกยาวนาน และบางครั้งก็มิได้มีการออกกฎกระทรวงดังกล่าว ยิ่งกว่านั้นในหลาย ๆ กรณีได้พบว่าการออกกฎกระทรวงที่มีเนื้อหาสาระไม่สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของการก่อเกิดกฎหมายฉบับดังกล่าวอีกด้วย ดังนั้นจึงเกรงว่าการยกร่างพระราชบัญญัติการจัดตั้งองค์การอิสระผู้บริโภครวมตามรูปแบบของสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค จะต้องใช้เวลาหลายขั้นตอน และอาจทำให้มีความคลาดเคลื่อนไปจากเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ได้
- 3.4.3 โดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ได้ประกาศใช้มาครบ 5 ปีแล้ว และปัญหาการละเมิดสิทธิผู้บริโภคในสังคมไทยมีแนวโน้มรุนแรงกระจายตัวกว้างขวางรวดเร็วยิ่งขึ้นโดยลำดับด้วยกระแสโลกาภิวัตน์และบริโภคนิยม จึงจำเป็นต้องเร่งรัดดำเนินการให้องค์การอิสระผู้บริโภคเกิดขึ้นสมดังเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญโดยเร็ว เพื่อเปิดโอกาสให้ภาคประชาชนมีส่วนร่วมอย่างเข้มแข็งต่อเนื่องในการป้องกันและแก้ไขปัญหาดังกล่าว
- 3.4.4 หากพิจารณาถึงความจำเป็นที่ต้องมีองค์การอิสระภาคประชาชน ที่มีคุณลักษณะดังที่กล่าวในข้อ 3.2 ประกอบกับมีเงื่อนไขปัจจัยสนับสนุนที่จำเป็นเพื่อให้องค์การอิสระผู้บริโภคสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพดังกล่าวในข้อ 3.3 แล้ว สภาพที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ จึงเห็นว่ารูปแบบของร่างพระราชบัญญัติที่จะรองรับการจัดตั้งและดำเนินงานคุ้มครองผู้บริโภคขององค์การอิสระ ควรจะแยกออกจากพระราช

บัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของสหพันธ์องค์กร
ผู้บริโภค สภานายความ และการรับฟังจากภาคประชาชนในวงกว้าง ตลอดจน
ประสบการณ์ของการต่อสู้ขององค์กรผู้บริโภคในต่างประเทศ ซึ่งมีความเป็นองค์การ
อิสระภาคประชาชนอย่างแท้จริง

ขณะเดียวกันองค์การอิสระผู้บริโภคที่จัดตั้งขึ้นควรมีบทบาทในการคุ้มครองผู้
บริโภคที่เคียงคู่ไปกับสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค และเข้าเสริมงานให้
กับภาครัฐอย่างเป็นมิตร โดยมีผลประโยชน์ของประชาชนผู้บริโภคเป็นเป้าหมายร่วม
กัน จึงจะประสบความสำเร็จในการดำเนินงาน

- 3.4.5 นอกจากนี้พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค ทั้งฉบับ พ.ศ.2522 และฉบับ พ.ศ.2541
ที่มีผลบังคับใช้อยู่ในปัจจุบันนั้นควรมีการปรับปรุงแก้ไขให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ
มาตรา 57 ที่บัญญัติไว้ว่า “ให้มีตัวแทนผู้บริโภคทำหน้าที่ให้ความเห็นในการตรา
กฎหมาย กฎ และข้อบังคับ และให้ความเห็นในการกำหนดมาตรการต่างๆ เพื่อคุ้มครอง
ผู้บริโภค” โดยคณะทำงานฯ พิจารณาเห็นว่าควรกำหนดให้มีตัวแทนผู้บริโภคใน
สัดส่วนที่เหมาะสมในคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการต่างๆ ตามพระราชบัญญัติ
คุ้มครองผู้บริโภคด้วย